

Budskap från syster Alessandra Smerilli FMA
Prefekt för Dikasteriet för hållbar mänsklig utveckling
med anledning av Världsdagen för psykisk hälsa
10 oktober 2026

Inga psykiska sår kan någonsin utplåna en människas värdighet. Det är det första som Dikasteriet för främjandet av en fullödig mänsklig utveckling vill säga på Världsdagen för psykisk hälsa 2026. Som påve Leo XIV påminner om i *Dilexi te* bekräftar Kristus, ”genom sin kärlek ända till slutet”, ”varje människas värdighet, särskilt när hon är svag, föraktad eller lider”.¹

Att värna den psykiska hälsan är en del av en hållbar mänsklig utveckling, som eftersträvar det goda för varje människa och hela människan.² Andra Vatikankonciliet lär i *Gaudium et spes* att utvecklingen måste tjäna hela människan och inte bara tillgodose materiella behov utan också omfatta hennes intellektuella, moraliska, andliga och religiösa liv.³ En utveckling som glömmer människans tanke- och känsloliv är inte fullödig.

Påve Leo XIV har tydligt satt ord på problemet. I Barcelona sade han till unga människor att den psykiska hälsan ”hotas alltmer i samhällen som betraktar sig som utvecklade”, något som visar att ”det är något grundläggande fel med en viss uppfattning om framsteg”.⁴ I hela världen, även i så kallade utvecklade regioner, har en begränsad syn på framsteg ofta gjort människor omedvetna om, och till och med likgiltiga inför, andras psykiska välbefinnande.

I dag hör inre, känslomässiga och relationella sår till de djupaste formerna av mänskligt lidande. Till församlingar, skolor, ordensgemenskaper och mindre kyrkliga gemenskaper kommer ofta människor med sitt lidande för att finna någon som lyssnar och för att få stöd och vägledning när de är psykiskt sårbara. I många lokalkyrkor framstår därför psykisk hälsa som en av de mest angelägna pastorala utmaningarna. Två situationer kräver särskild uppmärksamhet. Den ena gäller människor som lever i humanitära kriser – krig, påtvingad migration, politisk instabilitet, miljökatastrofer och strukturell fattigdom – som lämnar djupa trauman hos enskilda och i samhällen. Den andra gäller unga människor, som möter nya former av känslomässig utsatthet till följd av social press, ekonomisk osäkerhet och isolering. Situationerna skiljer sig åt, men har samma grund: människan blir sårbar när hon saknar trygghet, relationer, mening och hopp.

¹ Leo XIV, apostolisk exhortation *Dilexi te* (4 oktober 2025), nr 2. https://www.vatican.va/content/leo-xiv/en/apost_exhortations/documents/20251004-dilexi-te.html

² Jfr Paulus VI, encykliken *Populorum progressio* (26 mars 1967), nr 14.

³ Jfr Andra Vatikankonciliet, pastoralkonstitutionen *Gaudium et spes* (7 december 1965), nr 64.

⁴ Leo XIV, apostolisk resa till Spanien, bönevaka på Olympiastadion ”Lluís Companys”, Barcelona (9 juni 2026), nr 2. <https://www.vatican.va/content/leo-xiv/en/speeches/2026/giugno/documents/20260609-spagna-vegilia.html>

Till alla som lider säger kyrkan: Ni är inte ensamma, och Gud har inte övergett er. Efter att i Barcelona ha lyssnat till en ung kvinna som berättade om sin depression påminde den helige fadern om Job. När Gud tycks vara frånvarande kan vi anförtro honom våra bördor, ”också genom att ropa till honom, ja till och med protestera som Job, i förtröstan på att han på något sätt är närvarande och nära, även när han tycks tiga”.⁵ Till patienterna på ett psykiatriskt sjukhus i Malabo sade han helt enkelt: ”Gud älskar oss sådana vi är. [...] Gud vill hela oss.”⁶ I sin ångests stund tog Kristus hela mänsklighetens ångest på sig.⁷ Tron ersätter inte vården. Den följer den och ger hopp.

Ingen blir frisk på egen hand. ”Vi klarar inte detta ensamma”, sade påven till ungdomarna i Barcelona. Vi behöver någon ”som kan följa oss med varsamhet utan att genast försöka förklara smärtan”.⁸ Detta anknyter till temat för årets Världsdag för psykisk hälsa: ”Levd erfarenhet får komma till tals: verkliga röster, verklig förändring.” Vägen mot läkning börjar ofta i samma stund som en människa känner sig verkligt lyssnad till.

Lyssnandet måste leda till handling. Kyrkan kan inte nöja sig med tillfälliga insatser eller med att reagera först när problem uppstår. Som kristna är vi kallade att utveckla ett varaktigt, kunnigt, medkännande och förebyggande pastoralt arbete som omfattar hela människan: kropp, själ och ande. Det kräver utbildade medarbetare i själavården, samarbete med vårdpersonal, tydliga vägar till professionell hjälp, insatser för att förebygga självmord, stöd till familjer och omsorg om unga människor. Dikasteriet uppmanar också alla människor av god vilja att på ett meningsfullt sätt engagera sig för dem som kämpar med sin psykiska hälsa och att tillsammans med kyrkan och andra institutioner bidra till att utforma riktlinjer, stödinsatser och beslut. Människor som lever med psykiskt lidande är inte bara mottagare av vård. De ska själva vara delaktiga i arbetet framåt, och deras röster måste vara med och forma lösningarna. Omsorgen om dem är ingen sidofråga. Den hör till kärnan i kyrkans uppdrag.

Vi anförtro oss åt Maria, *Salus Infirmorum*, de sjukas hälsa, så att varje människa även i de svåraste prövningar får återupptäcka glädjen i att vara älskad, sedd och åtföljd på sin mänskliga och andliga väg.

Syster Alessandra Smerilli FMA

⁵ Leo XIV, bönevaka, Barcelona, nr 2.

⁶ Leo XIV, besök hos personal och patienter på det psykiatriska sjukhuset ”Jean Pierre Olie”, Malabo (21 april 2026).
<https://www.vatican.va/content/leo-xiv/en/speeches/2026/april/documents/20260421-guinea-eq-ospedale.html>

⁷ Jfr Leo XIV, bönevaka, Barcelona, nr 2.

⁸ Ibid.